

قرآن معجزه‌ای گفتمانی با قابلیت اقناع عمومی است

حجت الاسلام سیدعباس قائم مقامی با اشاره به اینکه معجزات امم گذشته معجزات حسی بوده و فقط برای حاضرین برانگیزانندگی داشته است ...

حجت الاسلام سیدعباس قائم مقامی با اشاره به اینکه معجزات امم گذشته معجزات حسی بوده و فقط برای حاضرین برانگیزانندگی داشته است تصریح کرد: قرآن قابلیت اقناع کنندگی برای عموم انسان ها را دارد و اختصاص به یک امت در یک طرف تاریخی خاص ندارد.

به گزارش ایکن، نخستین جلسه از درسگفتار پیرامون فضیلت ماه ذی القعدة و ایام اربعین کلیمی شب گذشته با سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین سیدعباس قائم مقامی، استاد دانشگاه و رئیس سابق مرکز اسلامی هامبورگ برگزار شد که متن آن را در ادامه می خوانید؛

به مناسب اینکه در ابتدای ماه ذی القعدة هستیم، در مورد فضیلت این ماه مطالبی عرض می کنیم؛ چند نکته راجع به این ماه وجود دارد. در زبان اهل سلوک یک ماه ذی القعدة به همراه ده روز ذی الحجة که جمعا چهل شبانه روز است تعبیر به ایام مواعده کلیمی می کنند. منظور از کلیم، حضرت موسی است. مقام کلیم الهی در همین ایام چهل روز به بلوغ می رسد، لذا از این ایام با وصف کلیم الله و ایام مواعده کلیمی یاد می شود. اساتیدمان خیلی به این ماه توجه می دادند، به ویژه علامه حسن زاده آملی بسیار بر این ایام تاکید داشتند و به پیمودن اسرار این ایام توجه می دادند.

تمام راز این ایام در همین آیه شریفه ای است که در نمازهای دهه اول ذی الحجة هم وارد شده است: «وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَمْنَاهَا عَشْرَ قَتَمٍ مِيقَاتٍ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ؛ و با موسی سی شب وعده گذاشتیم و آن را با ده شب دیگر تمام کردیم تا آنکه وقت معین پروردگار در چهل شب به سر آمد و موسی [هنگام رفتن به کوه طور] به برادرش هارون گفت در میان قوم من جانشینم باش و [کار آنان را] اصلاح کن و راه فسادگران را پیروی مکن».

بخش نخست آیه مربوط به همین ایام است. چند نکته در این آیه هست. یکی اینکه خداوند در این آیه شریفه به وعده ملاقات، همسخنی و همنشینی با جناب موسی تصریح می کند یعنی این ایام ایامی است که خداوند می خواهد از سر محبت، بنده اش از کثرات فاصله بگیرد و خلوت بگزیند و با او به همسخنی بنشیند، منتها نکته اش این است که معمولا مقام خلوت با پروردگار از جانب خود انسان و سالک فراهم می شود. این انسان سالک است که یک زمانی را اختصاص می دهد و چله نشینی می کند، اربعین ذکر می گیرد، اربعین صیام می گیرد و به اقتضای حال چنین برنامه های سلوکی دارد ولی در این آیه شریفه خداوند می فرماید ما با موسی قرار گذاشتیم، یعنی وعده گیری از طرف خداوند است. مراحل گذار از سلوک به طیران

برای درک اهمیت این اصطلاح به مناجات شعبانیه ارجاع می دهیم. این مناجات فرازهای متناوبی دارد که مثل یک هواپیما که از روی زمین حرکت می کند و اوج می گیرد و صعودش شروع می شود، پیش می رود و در مناجات شعبانیه این مراحل صعود را مشاهده می کنیم. مثلا در ابتدای مناجات می گوید حالا که تو را می خوانم تو صدای من را بشنو و به من توجه کن و سالک خواهان توجه پروردگار به خودش است. وسط دعا می خواهد از کسانی قرار بگیرد که اهل مناجات با پروردگار می شوند یعنی از دعا صعود می کند و به مرحله مناجات می رسد. در فرازهای پایانی مناجات شعبانیه از مناجات هم بالاتر می رود و می گوید من را از کسانی قرار بده که تو با آنها مناجات کردی یعنی انسان طرف مناجات و رازگویی پروردگار قرار می گیرد. این دیگر شروع طیران انسان است. این سلوک نیست، طیران است.

اجابت این قسمت مناجات شعبانیه برای امت ختمی مرتبت در ماه رمضان و برای حضرت موسی در ماه ذی القعدة اتفاق افتاد. یک ماه ذی القعدة با ده روز ذی الحجة ضیافت خاص پروردگار برای موسی است ولی امت ختمی مرتبت به برکت ارتقایی که پیدا کرده است، متناسب با تکامل معرفتی که پیدا کرده و اینکه مخاطب قرآن قرار گرفته است در ماه رمضان ضیافت عام دارد. یکی از ویژگی های این امت این است؛ ضیافت خاص موسی که از طریق موسی آثارش به کل بنی اسرائیل می رسید، برای کل امت برقرار است. برای امت ختمی مرتبت ضیافت خاص کلیم الهی به ضیافت عام پروردگار تبدیل می شود. توسعه رحمت رحیمیه بر وزان رحمت رحمانیه

چنانکه قبلا هم عرض کردیم در ماه مبارک رمضان رحمت رحیمیه بر وزان رحمت رحمانیه گسترش پیدا می کند. این از ویژگی های امت ختمی مرتبت است. منظور از امت ختمی مرتبت، امتی از انسان هاست که در قسمت اخیر تاریخ قرار گرفتند و به واسطه تکامل معرفتی از یک بلوغ عقلانی برخوردار شدند. شما می بینید که در امم سابقه اقناع معطوف به اعجازات حسی است. ویژگی اعجازات حسی این است فقط حاضران را اقناع می کند. مثلا شما به یک آقایی شناخت پیدا می کنید، نشانه های خاصی از او دریافت می کنید و به او باور پیدا می کنید ولی این باور برای خود انسان حجیت دارد و تعمیم پذیر نیست. خصوصیات معجزات حسی همین است. معجزه جناب موسی فقط برای حاضران برانگیزاننده بود ولی برای ما برانگیزندگی ندارد و فقط یک ماجرای تاریخی است ولی خصوصیت وحی ختمی مرتبت این است که معجزه حسی نیست بلکه گفتمانی است.

ویژگی این معجزه این است که اقناعش عمومی است و قابلیت اقناع کنندگی برای عموم انسان ها دارد و اختصاص به یک امت در یک ظرف تاریخی خاص ندارد. این به خاطر بلوغ عقلانی است که انسان ها در طول تاریخ پیدا می کنند. بنابراین ما قائل به امت برگزیده بودن خودمان نیستیم، بلکه منظورمان از امت ختمی مرتبت همه انسان هایی است که در دوره آخرالزمان قرار گرفتند.